

Landstingsstyrelserna/regionstyrelserna

Rekommendation om mobilitetsstöd till folkhögskolorna 2019

Dnr 18/01748

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har vid sammanträde den 15 juni 2018 beslutat

att rekommendera landstingen och regionerna att schablonbeloppet för mobilitetsersättningen för folkhögskolor budgetåret 2019 uppgår till 400 kronor per deltagarvecka

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har sedan början av 1970-talet årligen fattat beslut om fastställande av ett schablonbelopp som rekommendation om ersättning för de studerande/deltagare som väljer en utbildning på folkhögskolor i andra landsting/regioner än den egna. Ersättningen går direkt från region/landsting till folkhögskolorna och benämns mobilitetsstöd (tidigare interkommunal ersättning).

De två senaste åren har antalet folkhögskoleplatser ökat med totalt 8 000 platser. Det har inneburit stora ökningar av kostnaderna för landsting och regioner. I de nya tillämpningsanvisningarna för rekommendation ingår från och med 2019 även ersättningen för distanskurser. Med anledning av detta föreslås rekommendationen för 2019 ligga kvar på samma nivå som för 2018, d.v.s. 400 kronor per deltagarvecka.

Principerna och förutsättningarna för mobilitetsstöd redovisas i **bilaga 1**.

Tillämpningsanvisningar för mobilitetsstöd från och med år 2019 redovisas i **bilaga 2**.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Sektionen för lokal och regional utveckling
Maria Jacobsson

PM - Rekommendation om mobilitetsstöd till folkhögskolorna 2019

Bakgrund

SKL har sedan 1970-talet årligen fattat beslut om fastställande av ett schablonbelopp som rekommendation av mobilitetsstöd, tidigare interkommunala ersättning, för utbildningar vid landstingens och regionernas folkhögskolor. Mobilitetsstöd är den ersättning som den studerandes hemlandsting/region betalar ut då en studerande väljer att gå en utbildning på folkhögskola i ett annat landsting/region. Bidraget är till för att underlätta rörligheten i landet. Rekommendationen har präglats av ömsesidighet och regioner och landsting har över tid i stort sett följt SKL:s rekommendation. Regionala variationer och tolkningar har dock förekommit bland annat när det gäller ersättningsnivån och under vissa perioder har några landsting/regioner valt att inte följa rekommendationen. Den översyn som SKL gjorde, tillsammans med regioner, landsting och folkhögskolorna, 2017 landade dock i att modellen med en rekommendation kvarstår och den har nu kompletterats med uppdaterade tillämpningsanvisningar.

Finansiering av folkhögskoleverksamheten

Det finns totalt 154 folkhögskolor i Sverige och de finansieras genom statsbidrag och landstingsbidrag. Att staten och landstingen/regionerna svarar gemensamt för finansieringen av folkhögskoleverksamheten, är något som SKL ställer sig bakom. SKL ser det dock som önskvärt att det kommunala och landstingskommunala stödet i högre grad utformas som ett komplement till det statliga grundstödet.

Landstingens/regionernas bidrag till folkhögskoleverksamheten kan delas upp i:

- huvudmannabidrag till de egna folkhögskolorna
- inomlandstings-/regionbidrag till både de egna folkhögskolorna och rörelse-folkhögskolorna, ofta baserat på procent av deltagarveckans värde
- mobilitetsstöd till samtliga folkhögskolor för deltagare som väljer att studera på folkhögskolor utanför det egna landstinget/den egna regionen.

Landstingens/regionernas totala bidrag till folkhögskolorna var ca 740 miljoner kronor år 2016.

Nya tillämpningsanvisningar från och med 2019

För att underlätta och förenkla så mycket som möjligt förhåller sig de nya tillämpningsanvisningarna för mobilitetsstödet i stor utsträckning till de villkor som Folkbildningsrådet har tagit fram för den statliga ersättning till folkhögskolorna. Det finns dock några undantag och de gäller kurstid och folkbokföringsadress:

- Precis som för tidigare interkommunal ersättning utgår mobilitetsstöd till folkhögskolor utanför den egna regionen/landstinget endast för kurser som är 15 veckor eller längre.
- Mobilitetsstöd för deltidsstudier utgår endast för deltidsstudier på minst halvtid. Stödet för deltidsstudier är 50 % av den rekommenderade ersättningen, oavsett om deltidsstudierna är på mer än halvtid (exempelvis även om kursen är på 75 %).
- Mobilitetsstödet beräknas utifrån deltagarnas folkbokföringsadress den dagen kursen startar

Enligt de nya tillämpningsanvisningarna får folkhögskolorna även ersättning för distansstudier. Argumentet för att inkludera distansstudier i mobilitetsstödet beror bland annat på att Folkbildningsrådet i sina villkor för statsbidrag inte särskiljer distansstudier från övriga kurser. Kravet finns att distanskurserna ska ha gemensam kurstid, omfatta kommunikation mellan lärare och deltagare (och även mellan deltagare) samt ha lika mycket lärar- och handledartid som andra kurser. Det är också flera regioner och landsting som har fört fram att mobilitetsersättningen även borde omfatta distansstudier. Eftersom detta är nytt och får ekonomiska konsekvenser för vissa regioner och landsting, gäller tillämpningsanvisningarna först från och med 2019.

Rekommendation för 2019

Nivån på det rekommenderade mobilitetsstödet har byggts på den statliga ersättningen. Den har hittills uppgått till 25 procent av det av Folkbildningsrådet fastställda volymbidraget per deltagarvecka och är tänkt att täcka merkostnaderna för att ta emot deltagare från andra regioner/landsting än den egna.

År 2017 och 2018 har staten ökat antalet folkhögskoleplatser med totalt 8 000 platser. Detta utan att kompensera landsting och regioner för de ökade kostnader som det inneburit för dem. Eftersom den stora ökningen av platser kommer först i år vet vi inte hur det kommer slå ekonomiskt och inte heller hur mycket det kommer att påverka hur stor kostnaden för mobilitetsstödet blir för regioner och landsting. SKL förslår härmed att rekommendationen för mobilitetsstöd ligger kvar på samma nivå som för 2018, d.v.s. 400 kr. SKL kommer att följa kostnadsutvecklingen för landsting och regioner på detta område. Det kan innebära att det kan komma att påverka nivån på rekommendationen för 2020.

Sektionen för lokal och regional utveckling
Maria Jacobsson

Tillämpningsanvisningar och villkor för mobilitetsstöd från landsting och regioner till folkhögskolor fr.o.m. 2019

Syfte

Syftet med detta PM är att tydliggöra villkor och definitioner för mobilitetsstöd (f.d. interkommunal ersättning) samt att underlätta för både folkhögskolor och regioner och landsting att administrera mobilitetsstödet.

Vad är mobilitetsstöd?

Mobilitetsstöd är ett stöd till folkhögskolorna från landsting och regioner för deltagare som väljer att studera på folkhögskolor utanför den egna regionen eller det egna landstinget. Det är Sveriges Kommuner och landsting (SKL) som, årligen, tar fram rekommendationen för nivån på mobilitetsstödet. Observera att det sedan är upp till regioner och landsting att besluta om de ska följa rekommendationen.

För att aktuell lista över vilka regioner och landsting som tillämpar SKL:s rekommendationer ska finnas på [SKL:s hemsida](#) ska regioner och landsting meddela SKL om man följer rekommendationen eller inte senast den 31 december (inför nästkommande år). Samtidigt ska regioner och landsting leverera aktuella kontaktuppgifter samt fakturainformation till Folkhögskolornas Serviceorganisation (FSO).

Villkor och definitioner

Folkbildningsrådet har tagit fram definitioner och villkor för att bedriva folkhögskoleverksamhet och de ligger till grund för fördelning av statsbidrag. De senaste, [Statsbidrag till folkhögskolor 2018](#), antogs av Folkbildningsrådets styrelse 2017-12-06. Dessa definitioner och villkor gäller generellt även för mobilitetsstödet, men med följande undantag:

- Kurslängd
- Betalningsansvaret är beroende av deltagarens folkbokföringsort

Kurslängd

Precis som för tidigare interkommunal ersättning utgår mobilitetsstöd till folkhögskolor utanför den egna regionen/landstinget endast för kurser som är 15 veckor eller längre.

Mobilitetsstöd för deltidsstudier utgår endast för deltidsstudier på minst halvtid. Stödet för deltidsstudier är 50 % av den rekommenderade ersättningen, oavsett om deltidsstudierna är på mer än halvtid, exempelvis även om kursen är på 75 %.

Om en studerande på folkhögskola avbryter en kurs som berättigar till mobilitetsstöd före gränsen på 15 veckor har hemlandstinget/regionen enbart betalningsansvar för kursdeltagarens faktiska kurstid. Precis som för statsbidragen gäller dock att ”som deltagare i allmän kurs eller särskild kurs räknas den som påbörjat kursen och fortfarande deltar den 15:e kursdagen per termin.”, d.v.s. avbryter deltagaren kursen inom de två första veckorna efter kursstart utgår ingen ersättning.

I övrigt gäller samma villkor och definitioner som för statsbidraget.

Betalningsansvaret är beroende av folkbokföringsort

Mobilitetsstöd betalas terminsvis av det landsting eller region där deltagaren är folkbokförd den dagen kursen startar. Det är därför viktigt att uppgifterna om deltagarnas folkbokföringsort är korrekt. Det är folkhögskolans ansvar att begära in aktuell folkbokföringsort från deltagaren, alternativt stämma av med SPAR (Statens personadressregister) eller motsvarande tjänst, den dagen kursen startar¹. Om folkbokföringsorten inte har kvalitetsgranskats/kontrollerats av folkhögskolan kan regioner och landsting ta ut en administrativ avgift för att genomföra kontrollen.

Regionen eller landstinget har betalningsansvar för hela terminen, även om en deltagare byter folkbokföringsort under terminen. Nästkommande termin ska dock det landsting eller den region där deltagaren är folkbokförd första kursdagen ha betalningsansvar från och med den startade terminen.

En del av deltagarna på folkhögskolornas kurser bor på skolornas internat, men endast ett mindre antal väljer att byta folkbokföringsort under kurstiden. Enligt Folkbokföringslag (1991:481) § 11 gäller att

”En elev under 18 år som har sin egentliga hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses bosatt där även om han eller hon till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet.

[---]

Första stycket tillämpas även efter det att barnet fyllt 18 år så länge han eller hon går i grundskola eller gymnasieskola eller genomgår annan jämförlig grundutbildning, dock längst till dess barnet fyller 21 år.”

¹ FSO står för kostnaden av en integration mellan SchoolSoft och SPAR. Skolorna betalar dock egna abonnemang per organisationsnummer.

Anvisningar för prognos och rekvisition av mobilitetsstöd

Prognos

Folkhögskolorna ska skicka två prognoser/år till berörda landsting och regioner med uppgifter om beräknat antal deltagarveckor, d.v.s. till de regioner och landsting varifrån folkhögskolan har deltagare. Prognoserna skickas i samband med folkhögskolornas ordinarie redovisning till SCB: i april (för våren) och i oktober (för hösten). Prognoserna är viktiga för landsting och regioners ekonomiska uppföljning och det är därför viktigt att alla folkhögskolor skickar sina prognoser.

Faktura

Som underlag för mobilitetsstöd räknas de deltagare som lever upp till villkoren (se ovan). Fakturan ska skickas senast den 10 augusti för deltagare på våren och 10 december för deltagare på hösten. Det är extra viktigt att fakturorna i december skickas i tid, så att kostnaderna belastar rätt år.

Till fakturan ska bifogas en deltagarförteckning som ska innehålla följande:

- Namn, personnummer, folkbokföringsadress
- Datum för start och slut av kurs
- Heltid respektive deltid
- Distans
- Totalt antal deltagarveckor per landsting/region
- Eventuella avhopp eller senare start

Faktura och prognos skickas till de landsting och regioner där deltagarna är folkbokförda.

Återtagande av bidrag

Regioner och landsting får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka mobilitetsstöd om folkhögskolan har lämnat felaktiga uppgifter.

Revidering

Översyn och eventuell revidering av tillämpningsanvisningarna ska göras årligen, i samband med att rekommendationen för nästkommande år fastställs.

Tidplan för folkhögskolor

- April Skicka prognos om beräknat antal deltagarveckor till respektive region och landsting – samtidigt som redovisning till SCB
- 10 augusti Skicka faktura till landsting/regioner (för våren)
- Oktober Skicka prognos om beräknat antal deltagarveckor till respektive region och landsting – samtidigt som redovisning till SCB
- 10 december Skicka faktura till landsting/regioner (för hösten)

Tidplan för regioner och landsting

- 31 december Meddela SKL om man följer rekommendationen för kommande år eller inte
- 31 december Skicka kontaktuppgifter och fakturainformation till FSO